

Tatiana Kożak-Siara

Państwowa Wyższa Szkoła Techniczno-Ekonomiczna
im. ks. Bronisława Markiewicza w Jarosławiu

Ewelina Dorota

Powiatowy Urząd Pracy w Jarosławiu

WYDATKI NA STAŻE W POWIATOWYM URZĘDZIE PRACY W JAROSŁAWIU W LATACH 2017–2018

EXPENDITURE ON INTERSHIPS IN DISTRICT LABOUR OFFICE IN JAROSŁAW IN THE YEARS 2017–2018

Wstęp

Poprawiająca się sytuacja na rynku pracy, zmniejszająca się liczba osób bezrobotnych, a wzrastająca ilość ofert pracy świadczy o spadku stopy bezrobocia w Polsce. Jednak ciągle odnotowuje się znaczne różnice w poziomie bezrobocia w poszczególnych regionach kraju, dysproporcje takie widać wyraźnie również na tle poszczególnych powiatów. Nadal istnieje wiele czynników wpływających na utrzymywanie się trudnej sytuacji na lokalnym rynku, są to między innymi: demografia, wyludnianie się miast i wsi, niskie i niedostosowane do potrzeb pracodawców kwalifikacje osób bezrobotnych, długi okres pozostawania bez pracy znacznej części bezrobotnych. Wyzwania te dotyczące rynku pracy stawia przed sobą rząd, ale także polskie instytucje rynku pracy. Coraz bardziej powiatowe urzędy pracy dostrzegają konieczność ciągłej poprawy jakości usług, aby skuteczniej i efektywniej odpowiadać na zmiany zachodzące na rynku pracy. W walce z bezrobociem jednym z ważniejszych instrumentów, znajdujących się w dyspozycji powiatowych urzędów pracy, jest staż. Forma ta cieszy się bardzo dużą popularnością wśród pracodawców. Z uwagi na duże zainteresowanie stażami powiatowe urzędy pracy w każdym kolejnym roku przeznaczają na ten cel coraz więcej środków finansowych, pozwalających aktywizować osoby bezrobotne. Podejmują i rozwijają współpracę z samorządem, ośrodkami edukacyjnymi i biznesem po to, by wspólnie poszukiwać narzędzi usprawniających lokalny rynek pracy. Jednak należy także przyjąć, że to duże zapotrzebowanie na

staże aktywizujące osoby bezrobotne wiąże się także z ogromnymi wydatkami, których ponoszenie jest w pełni uzasadnione.

Celem artykułu jest analiza wydatków związanych ze stażami dla osób bezrobotnych oraz efektywność ich wykorzystania na przykładzie powiatu jarosławskiego. Forma stażu jest bardzo popularnym sposobem aktywizacji osób bezrobotnych w powiecie jarosławskim, ponieważ pozwala osobie bezrobotnej na nabycie praktycznych umiejętności oraz wykonywanie zadań w miejscu pracy.

1. Bezrobocie na tle kraju

Polski rynek pracy kształtował się na początku lat 90. XX wieku pod wpływem głębokich procesów restrukturyzacyjnych charakterystycznych dla transformacji gospodarczej i społecznej, a bezrobocie stało się zjawiskiem wywierającym trwały wpływ na politykę gospodarczą i politykę społeczną. Stały problem nierównowagi na rynku pracy, który charakteryzował się wysokim bezrobociem, zwłaszcza w latach 1990–1993 oraz 1999–2004, negatywnie oddziaływał na całą sferę społeczną, prowadząc do niskich wskaźników aktywności zawodowej, rosnącego odsetka osób biernych zawodowo oraz zagrożenia ubóstwem i marginalizacją społeczną. Dopiero pod koniec pierwszej dekady XXI wieku można było zaobserwować zdecydowaną poprawę na rynku pracy, przerwana okresem kryzysu międzynarodowego w latach 2009–2013. Od 2014 roku sytuacja zaczęła się ponownie poprawiać, a stopa bezrobocia odnotowana pod koniec roku 2017 zbliżała się do poziomu bezpiecznego, frykcyjnego bezrobocia¹.

Kształtowanie się stopy bezrobocia w latach 2005–2018 przedstawia zamieszczona tabela nr 1.

Tabela 1. Stopa bezrobocia rejestrowanego w Polsce w latach 2005–2018 (%)

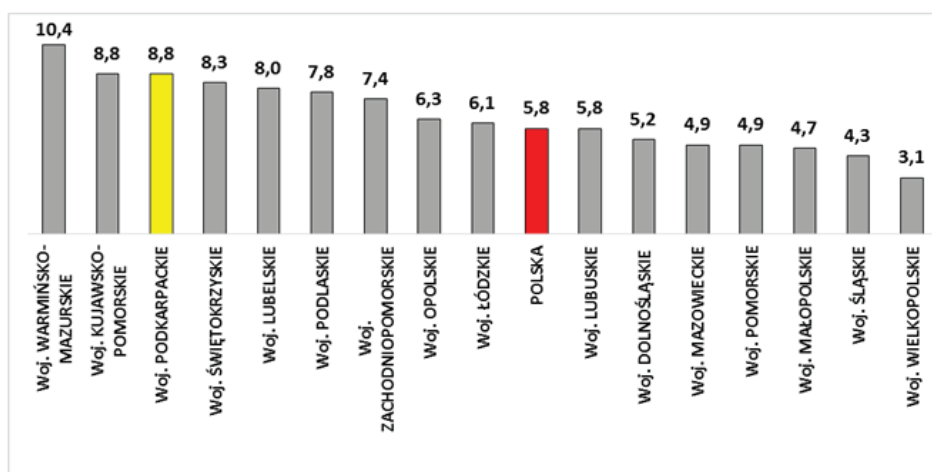
Analizowany okres	Stopa bezrobocia
2005	17,6
2006	14,8
2007	11,2
2008	9,5
2009	12,1
2010	12,4
2011	12,5
2012	13,4
2013	13,4
2014	11,4
2015	9,7
2016	8,2
2017	6,6
2018	5,8

Źródło: <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rynek-pracy/bezrobocie-rejestrowane/stopa-bezrobocia-rejestrowanego-w-latach-1990-2019,4,1.html> (25.03.2019 r.).

¹ G. Firlit-Fensak, J. Męcin, *Polityka społeczna*, PWN, Warszawa 2018, s. 345.

Malejąca stopa bezrobocia w kolejnych latach to wynik zmian na rynku pracy w zakresie skutecznego optymalizowania zjawiska bezrobocia. Zmiany te możliwe były dzięki analizie programów rynku pracy. Konfrontacja celów rzeczywistych z celami deklarowanymi powinna być jedną z podstaw oceny wewnętrznej logiki programu². Dlatego wciąż analizowane są bariery rynku pracy, do których należą: duże regionalne różnicowanie bezrobocia, niska przestrzenna mobilność kapitału ludzkiego, niedostosowanie struktury kształcenia do potrzeb rynku pracy, wciąż wysoki udział szarej strefy, migracje zarobkowe Polaków i uzależnienie krajowego rynku pracy od zasobów migracyjnych, niska jakość pracy oraz niska w relacji do krajów UE aktywność zawodowa. Pomimo stosunkowo niskiego poziomu bezrobocia należy wskazać na jego niekorzystną strukturę, wyzwaniem bowiem wciąż pozostaje wysoki udział w bezrobociu osób długotrwale i chronicznie bezrobotnych, bez kwalifikacji, młodzieży oraz kobiet³.

Stopa bezrobocia w Polsce na koniec grudnia 2018 roku wyniosła 5,8% i była najniższa od lat 90. Na obszarze kraju bezrobocie występuje z różnym natężeniem, o czym świadczą wartości wskaźnika stopy bezrobocia ustalone dla województw i powiatów. Na koniec 2018 roku najwyższą stopę bezrobocia – 10,4% zanotowało województwo warmińsko-mazurskie, najniższy wskaźnik – 3,1% osiągnęło województwo wielkopolskie⁴.

Wykres 1. Stopa bezrobocia (w %) w Polsce i województwach na koniec 2018 r.

Źródło: GUS, Liczba bezrobotnych zarejestrowanych oraz stopa bezrobocia według województw, podregionów i powiatów. Stan z końca grudnia 2018 roku.

Wśród powiatów najwyższy wskaźnik bezrobocia w Polsce – 24,3% zanotował na koniec 2018 roku powiat szydlowiecki (woj. mazowieckie), natomiast najniższy

² E. Kwiatkowski, *Bezrobocie. Podstawy teoretyczne*, PWN, Warszawa 2002, s. 318.

³ G. Firlit-Fensak, J. Męcina, *Polityka...*, op. cit., s. 346.

⁴ Rynek pracy powiatu jarosławskiego w 2018 roku, opracowanie PUP w Jarosławiu.

wskaźnik – 1,2% odnotował powiat m. Poznań. Wśród 380 powiatów, dla których na koniec 2018 roku ustalona została stopa bezrobocia, 144 osiągnęły wartość wskaźnika na poziomie niższym od krajowego (5,8%), 2 powiaty osiągnęły stopę bezrobocia równą wskaźnikowi dla Polski (5,8%), natomiast 234 powiaty odnotowały stopę bezrobocia wyższą niż 5,8%. Powiat jarosławski na koniec 2018 roku zanotował bezrobocie na poziomie 12,2% i uplasował się równorzędnie z 3 innymi powiatami, na wysokiej, 55. pozycji (wśród 380 powiatów) pod względem wysokości stopy bezrobocia (od wartości najwyższej do najniższej).

2. Sytuacja na rynku pracy w powiecie jarosławskim

Powiat jarosławski położony jest w południowo-wschodniej Polsce, w województwie podkarpackim. Wschodnia granica powiatu pokrywa się na długości około 7 km z granicą polsko-ukraińską, na tym odcinku znajduje się drogowe przejście graniczne Korczowa-Krakowiec. Przez powiat jarosławski przebiega autostrada A4 łącząca dwie granice – z Niemcami i Ukrainą. W sąsiedztwie powiatu jarosławskiego znajdują się: powiat przeworski, powiat przemyski ziemski i powiat lubaczowski. Obszar powiatu obejmuje 1 029 km², co stanowi 5,7% powierzchni województwa podkarpackiego (17 846 km²) oraz 0,3% powierzchni Polski (312 695 km²). Terytorialnie powiat jarosławski podzielony jest na 11 jednostek, w tym dwie gminy miejskie: Jarosław i Radymno, jedną gminę miejsko-wiejską Pruchnik oraz osiem gmin wiejskich: Chłopice, Jarosław, Laszki, Pawłosiów, Radymno, Rokietnica, Roźwienica i Wiązownica.

Liczba mieszkańców powiatu jarosławskiego od 2010 roku maleje i według prognoz GUS taka sytuacja będzie utrzymywać się w kolejnych latach.

Starzenie się mieszkańców powiatu jarosławskiego ma swoje odzwierciedlenie w strukturze aktywności zawodowej, tj. podziału według wieku, przedprodukcyjnego, produkcyjnego i poprodukcyjnego. Na przestrzeni lat 2010–2017 procentowy udział osób w wieku przedprodukcyjnym (0–17 lat) w ogóle mieszkańców powiatu zmniejszył się o 2.4 punkty procentowe, z 20,6% do 18,1%. Analogicznie sytuacja wyglądała w grupie osób w wieku produkcyjnym (18–59 lat kobiety, 18–64 lat mężczyźni), w której na przestrzeni lat 2010–2017 nastąpił spadek o 1.1 punktu procentowego, z 63,8% do 62,7%. Wzrost o 3.6 punktu procentowego, z 15,7% na 19,2% nastąpił natomiast w latach 2010–2017 w grupie osób w wieku poprodukcyjnym (powyżej 60 lat kobiety, powyżej 65 lat mężczyźni), co potwierdza zmiany zachodzące w strukturze demograficznej powiatu jarosławskiego, w kierunku starzenia się jego mieszkańców.

Powiat jarosławski to powiat rolniczo-przemysłowy, z przemysłem skoncentrowanym w Jarosławiu. Liczba podmiotów gospodarczych działających w powiecie jarosławskim na koniec grudnia 2018 roku wyniosła 8976, co stanowi 5,1% wszystkich firm zarejestrowanych w województwie podkarpackim (174 830) i 0,2% wszystkich firm zarejestrowanych w Polsce (4 365 375). Liczba podmiotów gospodarczych skoncentrowanych na terenie powiatu jarosławskiego na koniec 2018 roku była wyższa

o 130 w porównaniu do grudnia 2017 roku. W gospodarce powiatu dominuje sektor prywatny (8613 podmiotów). Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w powiecie jarosławskim w grudniu 2018 roku wyniosła 6 580, tj. o 162 więcej niż w analogicznym okresie roku 2017 (6418). Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą stanowiły w grudniu 2018 roku 73,3% ogółu zarejestrowanych w powiecie podmiotów gospodarczych (8976), co oznacza wzrost o 0,7% w porównaniu do końca 2017 roku. Łącznie w 2018 roku zarejestrowano na terenie powiatu 807 podmiotów, tj. o 20 mniej niż w roku 2017 (827), natomiast wyrejestrowano 641 podmiotów gospodarczych, tj. o 23 mniej niż w roku 2017 (664).

Na koniec grudnia 2018 roku najwięcej podmiotów na terenie powiatu działało w sektorach: handel (2619), budownictwo (1349), przetwórstwo przemysłowe (721) i usługi (707).

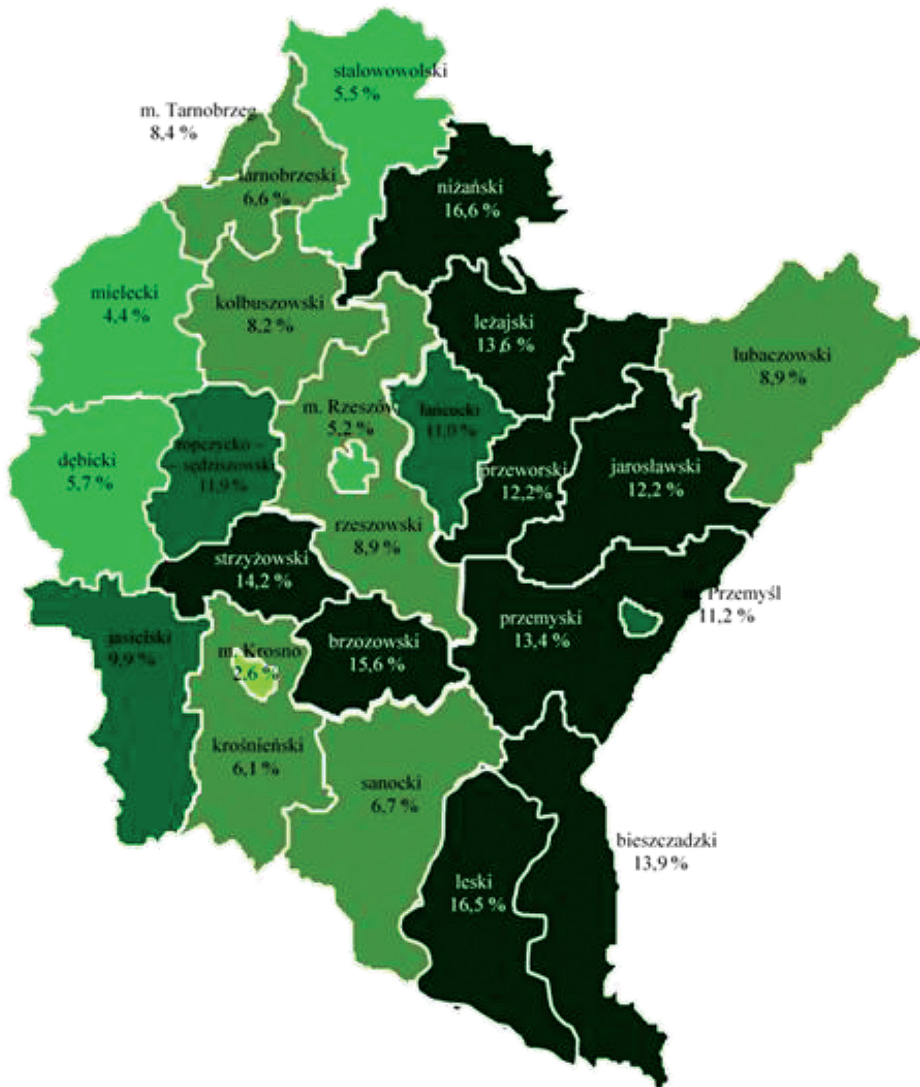
Pod względem wielkości, na terenie powiatu jarosławskiego na koniec 2018 roku funkcjonowało: 8557 mikroprzedsiębiorstw (zatrudniających do 9 pracowników), co stanowi 95,3% ogółu zarejestrowanych podmiotów (8976), 344 małych przedsiębiorstw (zatrudniających od 10 do 49 pracowników), co stanowi 3,8% ogółu zarejestrowanych podmiotów (8976), 68 średnich przedsiębiorstw (zatrudniających od 50 do 249 pracowników), co stanowi 0,8% ogółu zarejestrowanych podmiotów (8976) oraz 7 dużych przedsiębiorstw (zatrudniających powyżej 250 pracowników), co stanowi zaledwie 0,1% ogółu zarejestrowanych podmiotów (8976)⁵.

Zjawisko wysokiego poziomu bezrobocia dominuje w województwie podkarpackim. Na obszarze 20 powiatów na koniec 2018 roku stopa bezrobocia przekraczała wskaźnik dla kraju (5,8%), w 10 powiatach nawet dwukrotnie, natomiast tylko 5 powiatów w województwie podkarpackim miało bezrobocie poniżej poziomu krajowego, tj. 5,8%. Wśród 25 powiatów województwa podkarpackiego, powiat jarosławski ze stopą bezrobocia 12,2% uplasował się na 8 pozycji (równorzędnie z powiatem przeworskim), co oznacza przesunięcie o 1 pozycję wyżej w porównaniu do 2017 roku (od wartości stopy bezrobocia najwyższej do najniższej)⁶.

Powiaty o najniższej stopie bezrobocia to przede wszystkim powiaty uprzemysłowione i główne strefy ekonomiczne. Najwyższą wartość stopy bezrobocia w województwie podkarpackim na koniec 2018 roku odnotowano w powiatach: niżańskim (16,6%), leskim (16,5%), brzozowskim (15,6%), strzyżowskim (14,2%), bieszczadzkim (13,9%), leżajskim (13,6%), przemyskim (13,4%), jarosławskim (12,2%), przeworskim (12,2%). Najniższą wartość tego wskaźnika osiągnęły na koniec 2018 roku miasta na prawach powiatu – Krosno (2,6%) i Rzeszów (5,2%) oraz powiaty: mielecki (4,4%), stalowowolski (5,5%), dębicki (5,7%). Pozostałe powiaty województwa podkarpackiego odnotowały stopę bezrobocia na poziomie pomiędzy 6,1% a 11,9%.

⁵ Rynek pracy powiatu jarosławskiego w 2018 roku, opracowanie PUP w Jarosławiu.

⁶ Ibidem.

Rysunek 1. Stopa bezrobocia w powiatach województwa podkarpackiego (grudzień 2018 r.)

Źródło: Podkarpacki rynek pracy w liczbach 12.2018 r., WUP Rzeszów.

Analizując poziom stopy bezrobocia na przestrzeni 2018 roku, należy zwrócić uwagę na utrzymującą się tendencję spadkową w stosunku do roku poprzedniego.

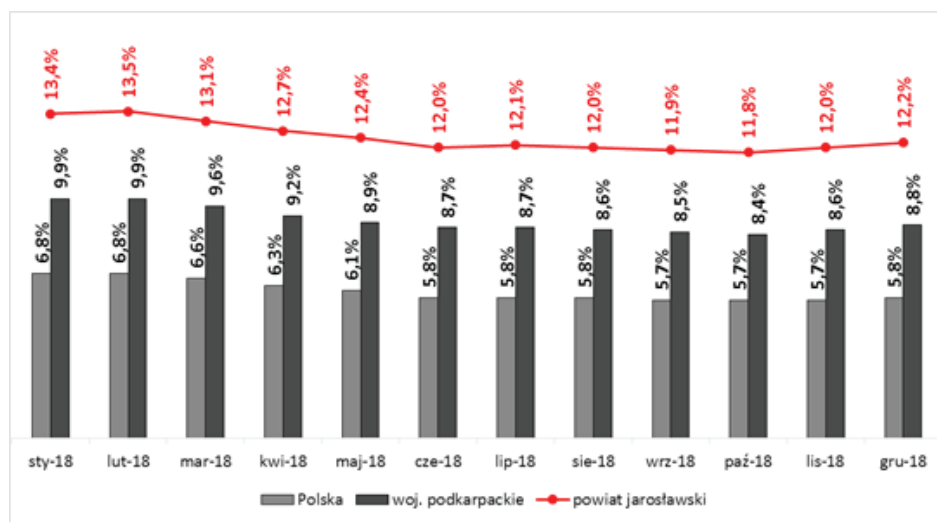
Stopa bezrobocia w Polsce w okresie styczeń-grudzień 2018 roku kształtowała się na poziomie od 6,8% (styczeń, luty) do 5,7% (wrzesień, październik, listopad). Wskaźnik stopy bezrobocia w Polsce na koniec roku 2018 – 5,8% był niższy o 0.8 punktu procentowego w porównaniu do końca 2017 roku (6,6%).

Na obszarze województwa podkarpackiego stopa bezrobocia w okresie styczeń-grudzień 2018 roku przyjmowała wartości od 9,9% (styczeń, luty) do 8,4% (październik). Na koniec grudnia 2018 roku stopa bezrobocia w województwie podkarpackim wyniosła 8,8% i była niższa o 0,8 punktu procentowego w porównaniu do końca 2017 roku (9,6%).

W powiecie jarosławskim wskaźnik stopy bezrobocia w okresie styczeń-grudzień 2018 roku przyjmował wartości od 13,5% (luty) do 11,8% (październik). Na koniec grudnia 2018 roku stopa bezrobocia w powiecie jarosławskim wyniosła 12,2% i była niższa o 0,9 punktu procentowego w porównaniu do końca 2017 roku (13,1%).

W poszczególnych miesiącach 2018 roku wskaźnik bezrobocia ustalany dla powiatu jarosławskiego przewyższał stopę bezrobocia dla Polski średnio o 6,4 punktu procentowego, co świadczy o dużym nasileniu zjawiska bezrobocia na obszarze powiatu. Na koniec grudnia 2018 roku stopa bezrobocia w powiecie jarosławskim wynosząca 12,2% była wyższa o 3,4 punktu procentowego od stopy bezrobocia w województwie podkarpackim (8,8%) i o 6,4 punktu procentowego od stopy bezrobocia w Polsce (5,8%)⁷.

Kształtowanie się stopy bezrobocia w Polsce, województwie podkarpackim oraz powiecie jarosławskim w 2018 roku przedstawia poniższy wykres.

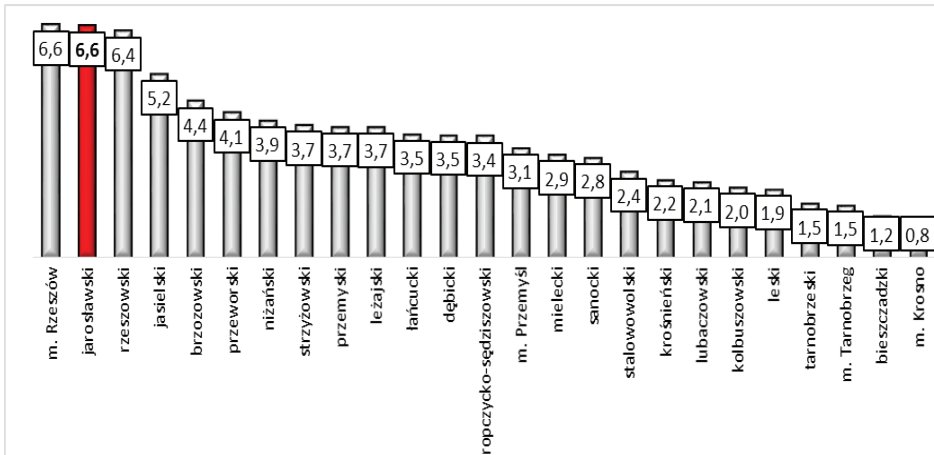
Wykres 2. Stopa bezrobocia w Polsce, woj. podkarpackim, powiecie jarosławskim (2018 r.)

Źródło: GUS, Liczba bezrobotnych zarejestrowanych oraz stopa bezrobocia według województw, podregionów i powiatów.

W województwie podkarpackim na koniec 2018 roku zarejestrowane były 82 933 osoby bezrobotne, w tym 6551 to osoby figurujące w ewidencji bezrobotnych

⁷ Ibidem.

Powiatowego Urzędu Pracy w Jarosławiu. Liczba bezrobotnych zarejestrowanych na koniec 2018 roku w tutejszym Urzędzie stanowiła 7,9% ogółu bezrobotnych zarejestrowanych w województwie podkarpackim, tj. o 0,2 punktu procentowego więcej niż na koniec 2017 roku (7,7%). Powiat jarosławski uplasował się na drugim miejscu w województwie podkarpackim pod względem ilości zarejestrowanych na koniec 2018 roku osób bezrobotnych⁸.

Wykres 3. Osoby bezrobotne w powiatach województwa podkarpackiego na koniec 2018 roku (w tys.)

Źródło: GUS, Liczba bezrobotnych zarejestrowanych oraz stopa bezrobocia według województw, podregionów i powiatów.

Na koniec grudnia 2018 roku na terenie powiatu jarosławskiego zarejestrowanych było 6 551 osób bezrobotnych, tj. o 474 osoby mniej niż w grudniu 2017 roku (7025). Liczba kobiet w ewidencji Powiatowego Urzędu Pracy w Jarosławiu na koniec 2018 roku wyniosła 3 460 i była niższa o 161 osób względem 2017 roku (3621). Kobiety na koniec 2018 roku stanowiły 52,8% ogółu zarejestrowanych (6551), a ich udział w grupie osób bezrobotnych wzrósł o 1,3 punktu procentowego w porównaniu z końcem 2017 roku (51,5%).

⁸ Rynek pracy powiatu jarosławskiego w 2018 roku, opracowanie PUP w Jarosławiu.

Tabela 2. Liczba bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Jarosławiu (2017 i 2018 r.)

Miejscowość	Liczba bezrobotnych				wzrost↑/spadek↓ ogółem bez- robotnych w stosunku do 2017	wzrost↑/spa- dek↓ w grupie bezrobotnych kobiet w sto- sunku do 2017
	XII 2017		XII 2018			
	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety		
Miasto Jarosław	2 113	1 094	1 969	1 014	-144↓	-80↓
Miasto Radymno	301	150	293	146	-8↓	-4↓
Gmina Chłopice	280	122	263	119	-17↓	-3↓
Gmina Jarosław	766	395	719	380	-47↓	-15↓
Gmina Laszki	478	254	427	227	-51↓	-27↓
Gmina Pawłosiów	463	231	444	243	-19↓	12↑
Gmina miejsko-wiejska Pruchnik	715	399	651	386	-64↓	-13↓
Gmina Radymno	663	333	604	320	-59↓	-13↓
Gmina Rokietnica	221	118	209	116	-12↓	-2↓
Gmina Roźwienica	417	209	418	215	1↑	6↑
Gmina Wiązownica	608	316	554	294	-54↓	-22↓
Powiat jarosławski	7 025	3 621	6 551	3 460	-474↓	-161↓

Źródło: Rynek pracy powiatu jarosławskiego w 2018 roku, opracowanie PUP w Jarosławiu.

Największy spadek liczby osób bezrobotnych w omawianym okresie zanotowało Miasto Jarosław (144 osoby) oraz gmina miejsko-wiejska Pruchnik (64 osoby). W grupie bezrobotnych kobiet spadek na koniec 2018 roku względem 2017 roku odnotowano na całym obszarze powiatu jarosławskiego, z wyjątkiem gminy Pawłosiów (wzrost o 12 osób) oraz gminy Roźwienica (wzrost o 6 osób). Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w Urzędzie Pracy z roku na rok maleje, co jest pozytywnym przesłaniem z jarosławskiego rynku pracy. Jednakże należy pamiętać, że pomimo notowanych od kilku lat spadków liczby bezrobotnych, w porównaniu do innych powiatów województwa podkarpackiego, w powiecie jarosławskim liczba ta nadal jest wysoka i generuje potrzebę kontynuacji działań aktywizujących⁹.

3. Wydatki Powiatowego Urzędu Pracy w Jarosławiu na staże w latach 2017–2018

Powiatowy Urząd Pracy w Jarosławiu ma na celu aktywizowanie osób bezrobotnych zarejestrowanych w urzędzie. W polityce rynku pracy aktywne programy powinny być ukierunkowane na zwiększenie mobilności siły roboczej. Niezbędnym elementem tych działań jest współpraca z pracodawcami, którzy mają możliwość złożenia w urzędzie pracy oferty zatrudnienia, mogą również korzystać ze środków

⁹ Rynek pracy powiatu jarosławskiego w 2018 roku, opracowanie PUP w Jarosławiu.

będących w dyspozycji urzędu, wspierających proces włączania na rynek pracy osób bezrobotnych. Pracodawcy chętnie wnioskują o wsparcie oferowane przez urząd przy zatrudnianiu osób bezrobotnych, powodem są przede wszystkim względy ekonomiczne, ale równie istotna dla pracodawców jest możliwość znalezienia w urządach pracy odpowiednich dla swojej branży pracowników.

W 2018 roku Powiatowy Urząd Pracy w Jarosławiu zrealizował 2677 ofert ogólnodostępnych oraz 1284 oferty subsydiowane i wolne miejsca aktywizacji zawodowej, w tym:

- prac interwencyjnych – 223 oferty, o 45 więcej niż w 2017 r. (178);
- robót publicznych – 237 ofert, o 210 mniej niż w 2017 r. (447);
- refundacji kosztów doposażenia/wyposażenia stanowiska pracy – 187 ofert, o 122 mniej niż w 2017 r. (309);
- refundacji kosztów wynagrodzenia, nagród oraz składek na ubezpieczenia społeczne za zatrudnienie skierowanego bezrobotnego do 30 roku życia – 132 oferty, o 324 mniej niż w 2017 r. (456);
- stażu – 501 miejsc stażu, o 272 mniej niż w 2017 r. (773);
- prac społecznie użytecznych – 4 oferty, tj. o 14 mniej niż w 2017 r. (18).

Dużym zainteresowaniem bezrobotnych, zgodnie z powyższym, cieszyły się prace interwencyjne, roboty publiczne i staże, których w 2018 roku zrealizowano jednak mniej niż w 2017. W 2017 roku wpłynęło 726 wniosków o organizację stażu, w tym 4 wnioski dla osób niepełnosprawnych poszukujących pracy. Zostały zrealizowane 502 wnioski, natomiast negatywnie rozpatrzono 138 wniosków.

Staż w ramach umów zawartych w 2016 roku, kontynuowało w 2017 roku 411 osób. Łącznie staż w 2017 roku odbywało 1 149 osób (w tym 5 osób poszukujących pracy niepozostających w zatrudnieniu), z których 751 osób zakończyło staż, zaś 99 przerwały jego odbywanie, tj. łącznie 850 osób. Po stażu zatrudnienie podjęło 730 osób, tj. 85,88%¹⁰. Adekwatnie do ilości osób odbywających staż, wydatki PUP w Jarosławiu kształtowały się następująco:

Tabela 3. Wykonanie planu środków Funduszu Pracy PUP w Jarosławiu na staże w roku 2017

Wykonanie planu środków Funduszu Pracy PUP w Jarosławiu na staże w roku 2017				
	plan na 2017 r.	wykonanie kwota w zł	pozostało kwota zł	procent wykonania w stosunku do planu
Staż	6.210.438,37	6.146.385,55	64.052.82	98,97%

Źródło: sprawozdanie z działalności Powiatowego Urzędu Pracy w Jarosławiu za 2017 rok, opracowanie własne.

W 2018 roku wpłynęło 688 wniosków o organizację stażu, w tym 13 wniosków dla osób niepełnosprawnych poszukujących pracy. Zostało zrealizowanych 417

¹⁰ Sprawozdanie z działalności Powiatowego Urzędu Pracy w Jarosławiu za rok 2017.

wniosków, z realizacji 102 wniosków pracodawcy zrezygnowali, natomiast negatywnie rozpatrzone 169 wniosków.

Powody negatywnego rozpatrzenia wniosków o organizację stażu:

- osoba wskazana we wniosku do odbycia stażu nie figurowała w ewidencji PUP;
- niewystarczająca liczba pracowników wnioskodawcy uniemożliwiała skierowanie na staż;
- wskazane we wniosku osoby podjęły staż w innym zakładzie;
- brak ze strony pracodawcy deklaracji zatrudnienia bezrobotnego po zakończeniu stażu;
- wyczerpanie limitu środków finansowych;
- wniosek złożony na niewłaściwym druku.

W ramach 420 umów zawartych w 2018 r. skierowano do odbycia stażu 458 osób, w tym w ramach:

- środków algorytmowych Funduszu Pracy – 10 osób (zawarto 10 umów);
- projektu „Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w powiecie jarosławskim (III)” – 236 osób (zawarto 215 umów, w tym 2 anulowano);
- projektu „Aktywizacja osób powyżej 29 roku życia pozostających bez pracy w powiecie jarosławskim (IV)” – 145 osób (zawarto 133 umowy);
- projektu RPO WP ”Rozwój drogą do kariery” – 11 osób (zawarto 11 umów);
- środków PFRON – 8 osób (zawarto 7 umów);
- programu aktywizacji zawodowej bezrobotnych zamieszkałych na wsi – 37 osób (zawarto 36 umów);
- programu staży w placówkach ARiMR – 5 osób (zawarto 2 umowy);
- projektu konkursowego pn. „Moja przyszłość” – 5 osób (zawarto 5 umów);
- projektu konkursowego pn. „Przystanek praca” – 1 osoba (zawarto 1 umowę).

Ponadto w 2018 r. monitorowano staż kontynuowany przez 299 bezrobotnych w ramach umów zawartych w 2017 roku.

Łącznie staż w 2018 roku odbywało 757 osób (w tym 8 osób poszukujących pracy niepozostających w zatrudnieniu), z których 683 osoby zakończyły staż, zaś 63 przerwały jego odbywanie, tj. łącznie 746 osób. Po stażu zatrudnienie podjęło 638 osób, tj. 93,41%. W 2019 roku staż z zawartych w 2018 roku umów kontynuuje 11 osób¹¹.

Wydatki na ten cel z Powiatowego Urzędu Pracy kształtowały się następująco:

¹¹ Sprawozdanie z działalności Powiatowego Urzędu Pracy w Jarosławiu za rok 2018.

Tabela 4. Wykonanie planu środków Funduszu Pracy PUP w Jarosławiu na staże w roku 2018

Wykonanie planu środków Funduszu Pracy PUP w Jarosławiu na staże w roku 2018				
	plan na 2018 r.	wykonanie kwota w zł	pozostało kwota zł	procent wykonania w stosunku do planu
Staże	4.268.529,89	4.256.855,07	11.674,82	99,73%

Źródło: sprawozdanie z działalności Powiatowego Urzędu Pracy w Jarosławiu za 2018 rok, opracowanie własne.

Przeznaczane w latach 2016–2018 środki finansowe na staże w Powiatowym Urzędzie Pracy w Jarosławiu wykorzystywane były zawsze w stopniu maksymalnym, tj.: w 2016 r. w 99,79%, w 2017 r. w 98,97%, a w 2018 r. w 99,73%, co oznacza, że ta forma cieszyła się dużym zainteresowaniem zarówno bezrobotnych, jak i pracodawców. Trzeba zwrócić uwagę również na skuteczność realizacji tej formy aktywizacji. Skuteczność stażu w badanym okresie była wysoka, wynosiła odpowiednio: w 2016 r. – 97,55%, w 2017 r. – 85,88% i w 2018 r. – 93,41%. Dane te obliczane są na podstawie stosunku liczby osób podejmujących zatrudnienie po stażu do liczby osób kierowanych na staże. Pokazane liczby świadczą o tym, iż wydatki ponoszone na staże były środkami finansowymi poniesionymi efektywnie, co przyczyniało się w kolejnych latach do poprawy sytuacji na lokalnym rynku pracy.

Podsumowanie

Sytuacja na jarosławskim rynku pracy poprawia się pod względem osób bezrobotnych podejmujących pracę, jednak wciąż występują na nim niepokojące symptomy, do których można zaliczyć: wysokie bezrobocie w porównaniu z danymi krajowymi, starzenie się mieszkańców powiatu, wyludnianie się poprzez migracje, niskie wynagrodzenia oferowane przez pracodawców, mało atrakcyjne oferty zatrudnienia.

Z analizy danych wynika, że jedną z form aktywizacji cieszącą się dużym zainteresowaniem wśród pracodawców i osób bezrobotnych jest staż, który pozwala przygotować jego uczestników do późniejszego zatrudnienia. Staż stwarza osobom bezrobotnym możliwość poznania specyfiki pracy w danym zakładzie, firmie, instytucji, co z kolei zwiększa szanse na rynku pracy. Zdobywanie wiedzy praktycznej w zakresie obowiązujących w danym zakładzie, firmie czy instytucji procedur oraz zasad pracy, nabycie umiejętności pracy z narzędziami, programami i aplikacjami na danym stanowisku jest korzystne dla stażysty przy późniejszym staraniu się o zatrudnienie.

Staż jest narzędziem przydatnym do lepszego wykorzystania potencjału zarówno młodszych, jak i starszych osób. Przynosi wiele korzyści osobom w nim uczestniczącym, główne z nich to: zdobycie praktycznych umiejętności i doświadczenia, daje możliwość zweryfikowania planów zawodowych, daje perspektywę zawarcia umowy o pracę oraz sprawdzenia wiedzy na własny temat względem wybranego stanowiska lub zawodu.

Streszczenie

W latach 2017–2018 w Polsce, jak i w analizowanym województwie podkarpackim i powiecie jarosławskim nastąpił znaczny spadek poziomu bezrobocia. Jednocześnie wzrastały wydatki na aktywizację bezrobotnych. Większość osób bezrobotnych i pracodawców, jak pokazują analizy, korzysta z dotychczasowych form aktywizacji, takich jak prace interwencyjne, roboty publiczne, doposażenie stanowiska pracy czy staże. Ocena polityki rynku pracy wymusza na urzędach pracy analizę skuteczności stosowanych programów. Badanie efektywności programów aktywizujących zawsze ukierunkowane jest na wzrost zatrudnienia poprzez podjęcie przez osobę bezrobotną pracy lub stworzenie warunków dla samozatrudnienia. Ważną kwestią jest również analiza wskaźników finansowych wyrażających relacje pomiędzy poniesionymi wydatkami a realnym zmniejszaniem się bezrobocia.

W powiecie jarosławskim taką formą, w którą inwestuje Urząd Pracy i która przynosi wymierne korzyści w zwiększającej się ilości osób podejmujących zatrudnienie, są staże.

Wykonanie planu środków z Funduszu Pracy w analizowanych latach wynosiło blisko 100%, co przełożyło się pozytywnie na liczbę osób podejmujących pracę po zakończeniu stażu.

Słowa kluczowe: staż, rynek pracy, aktywizacja, bezrobocie, wydatki.

Summary

In the years 2017–2018 Poland, the Podkarpacie voivodship and the district of Jarosław experienced a significant drop in unemployment. At the same time, expenditure on the activation of the unemployed increased. Most unemployed and employers, as shown by the analyses, benefit from existing forms of activation such as intervention, public works, job placements or traineeships. The evaluation of labour market policies will require the Labour Authorities to analyse the effectiveness of the programmes applied.

The effectiveness of activation programmes is always aimed at increasing employment through the taking up of unemployed workers or creating conditions for self-employment. An analysis of the financial indicators that reflects the relationship between expenditure incurred and the real reduction in unemployment is also an important issue.

In the Jarosław district, such a form in which the Labour Office invests and which brings tangible benefits to the increasing number of people taking up employment are traineeships.

The implementation of the plan from the Labour Fund in the years analysed was close to 100%, which translated positively to the number of people taking up work at the end of the traineeship.

Keywords: Internship, labour market, activation, unemployment, expenditure.

Literatura

1. Barwińska-Małowicz A., Czop T., Ślusarczyk B., *Rynek pracy młodzieży w regionie podkarpackim. Możliwości i bariery*, Wydawnictwo AMELIA, Rzeszów 2016.
2. Firlit-Fensak G., Męcin J., *Polityka społeczna*, PWN, Warszawa 2018.
3. Kwiatkowski E., *Bezrobocie. Podstawy teoretyczne*, PWN, Warszawa 2005.
4. Socha M., Sztanderska U., *Strukturalne podstawy bezrobocia w Polsce*, PWN, Warszawa 2002.

Inne źródła:

Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2018 r., poz. 1265).

Rozporządzenie MPiPS z dn. 20 sierpnia 2009 r. w sprawie szczegółowych warunków odbywania stażu przez bezrobotnych (Dz. U. 2009.142.1160 z dnia 2009.09.02).

Rynek pracy powiatu jarosławskiego w 2018 roku, opracowanie PUP w Jarosławiu.

Sprawozdanie z działalności Powiatowego Urzędu Pracy w Jarosławiu za rok 2016.

Sprawozdanie z działalności Powiatowego Urzędu Pracy w Jarosławiu za rok 2017.

Sprawozdanie z działalności Powiatowego Urzędu Pracy w Jarosławiu za rok 2018.

<https://stat.gov.pl/>

https://pl.wikipedia.org/wiki/Bezrobocie_cykliczne.

https://pl.wikipedia.org/wiki/Bezrobocie_frykcyjne.

https://www.szkolnictwo.pl/szukaj,Bezrobocie_sezonowe.